

Bruselj, 22. april 2026
(OR. en)

8482/26

ENER 199
ENV 402
COMPET 475
TRANS 244
CONSOM 131
IND 278
ECOFIN 518
FISC 144

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj: za generalno sekretarko Evropske komisije:
direktorica Martine DEPREZ

Datum prejema: 22. april 2026

Prejemnik: Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije

Št. dok. Kom.: COM(2026) 370 final

Zadeva: SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU,
EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU
REGIJ
AccelerateEU – Energetska unija
Cenovno dostopna in varna energija s pospešenim ukrepanjem

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2026) 370 final.

Priloga: COM(2026) 370 final

Bruselj, 22.4.2026
COM(2026) 370 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

AccelerateEU – Energetska unija

Cenovno dostopna in varna energija s pospešenim ukrepanjem

1 UVOD

Že drugič v manj kot petih letih so nevarnosti, ki jih povzroča **odvisnost Evrope od uvoza fosilnih goriv**, vse bolj očitne. Več kot polovica (57 %¹) energije, porabljene v Evropi, predstavljajo uvožena fosilna goriva. Taka ranljivost terja svojo ceno. Leta 2025 je EU uvozila fosilna goriva v vrednosti več kot 340 milijard EUR². Od začetka konflikta na Bližnjem vzhodu marca 2026 in zaprtja Hormuške ožine smo za uvoz fosilnih goriv porabili dodatnih 24 milijard EUR³. Poleg tega je mogoče pričakovati znatne učinke na rast BDP in inflacijo⁴. Čeprav razmere na Bližnjem vzhodu ostajajo negotove in njihovega trajanja ni mogoče predvideti, je jasno, da bodo njihove posledice vidne še vsaj nekaj mesecev in ne bodo omejene zgolj na energetski sektor, kar bo vplivalo na gospodarstvo, zaposlovanje in družbo.

Neposredna posledica konflikta so naraščajoče cene. Zanesljivost oskrbe ni neposredno ogrožena, čeprav so zaloge nekaterih goriv omejene. EU postopno zmanjšuje delež fosilnih goriv v proizvodnji električne energije, na področju ogrevanja, industrije in prometa pa še naprej prevladujeta plin in nafta, ki sta ključna gradnika industrijskih vrednostnih verig (npr. kemikalije, plastika in gnojila). Evropska gospodinjstva in podjetja, zlasti MSP in energijsko intenzivne panoge, ter njihovi delavci so zato izpostavljeni svetovnemu porastu cen. V sedanjih razmerah so potrebni **pravočasni, ciljno usmerjeni in začasni ukrepi**, da bi zaščitili najranljivejše odjemalce, pospešili prehod na čisto energijo in elektrifikacijo ter obvarovali konkurenčnost evropske industrije.

EU je v zadnjih letih močno pospešila energetski prehod ter oblikovala učinkovit, prožen in medsebojno povezan sistem, ki temelji na **domačih, čistih in bogatih virih energije**. Številne države članice že izkoriščajo prednosti hitrega napredka pri energetskem prehodu, kar kaže, da je ta cilj dosegljiv ter prinaša jasne koristi za ljudi in podjetja. Na primer, cene električne energije so v državah članicah, ki imajo v svoji mešanici virov električne energije visok delež čiste energije (zlasti obnovljive vire energije in jedrsko energijo) in prožen elektroenergetski sistem, ki temelji na zadostni zmogljivosti omrežja in shranjevanju, na splošno pod povprečjem EU, sedanja energetska kriza pa ima nanje manjši vpliv.

To je jasen opomnik, da je treba **pospešiti elektrifikacijo, uvajanje dodatne domače proizvodnje čiste energije in energetski prehod**. Odločitve, ki jih sprejemamo danes, bodo vplivale na to, ali bomo ob naslednji krizi ranljivi ali bomo nanjo ustrezno pripravljeni. Prehod na čist, bogat, domač, varen, v zvezi z vodo odporen in cenovno dostopen energetski sistem ni nujen le za podnebje in okolje, temveč tudi zaradi socialno-ekonomskih, konkurenčnih in varnostnih razlogov. Ti cilji politike se medsebojno krepijo in dopolnjujejo, doseči pa jih je mogoče s polno uporabo vseh razpoložljivih čistih tehnologij in hkratnim zagotavljanjem tehnološke nevtralnosti. Kratkoročni ukrepi pomoči zato ne smejo odvrniti od dolgoročnih ciljev, tj. povečanje domače proizvodnje čiste energije, doseganje razogljičenega in odpornega

¹ Eurostat, 2024.

² Eurostat.

³ Prvih 52 dni. Primerjava s stanjem pred začetkom krize na Bližnjem vzhodu ob predpostavki, da EU še vedno uvaža enake količine. EU bi pred krizo v istem časovnem okviru plačala približno 51 milijard EUR namesto 75 milijard EUR. Izračun Komisije temelji na podatkih ponudnikov Bloomberg, Kpler, LSEG/Refinitiv.

⁴ Energija je glavno gonilo nestanovitnosti skupne inflacije, ki ima neposredne (gorivo, elektrika) in posredne učinke (proizvodni stroški in stroški prevoza).

energetskega sistema EU ter krepitev evropskih proizvodnih zmogljivosti, s čimer bi se izognili novim strateškim odvisnostim, temveč morajo podvojiti prizadevanja za njihovo doseganje.

Za doseganje teh ciljev bodo potrebni močna zavezanost, **okrepljeno usklajevanje** in večje naložbe, koristi pospešenega prehoda na čisto energijo pa bodo presegle z njim povezane stroške. Vsaka zamuda pri naložbah v energetske prehode bi lahko povzročila višje stroške za družbo.

Sedanja kriza ima pomembno svetovno razsežnost. Za ublažitev pritiska na svetovne trge lahko EU izkoristi svojo pomembno vlogo kupca in vrednost svojega enotnega trga, ki je vir **moči in solidarnosti**, zlasti v času krize.

Ta načrt je del **dinamičnega odziva Komisije**, ki se bo prilagajal razvoju razmer. Komisija bo te ukrepe pozorno spremljala, v primeru poslabšanja razmer pa razmislila o nadaljnjih ukrepih. Zajema pet ključnih področij ukrepanja, katerih cilj je podpreti države članice pri zagotavljanju in usmerjanju kratkoročne pomoči odjemalcem, zlasti tistim, na katere to najbolj neposredno vpliva. Določa tudi načine za pospešitev napredka v smeri odpornejšega energetskega sistema na srednji in dolgi rok:

- boljše usklajevanje med državami članicami in z mednarodnimi partnerji;
- podpiranje držav članic pri zaščiti odjemalcev, vključno z industrijo, pred šoki zaradi cen in nudenje pomoči pri energetske prehode;
- pospeševanje prehoda na domačo čisto energijo in elektrifikacijo;
- okrepitev našega energetskega sistema in
- spodbujanje naložb z mobilizacijo javnega in zasebnega financiranja, namenjenega energetske prehode.

2 TAKOJŠNJE UKREPANJE ZA ZAGOTAVLJANJE HITRIH KORISTI

2.1 Koristi večje usklajenosti na ravni EU

Večja usklajenost na ravni EU je pokazala jasne koristi. Zaradi skupnih ukrepov v okviru načrta REPowerEU po vojni agresiji Rusije proti Ukrajini je EU uspela zmanjšati svoje povpraševanje po plinu za 18 % (med avgustom 2022 in marcem 2023)⁵, ublažiti neposredne pritiske in spodbujati dolgoročno stabilnost. Energetska platforma EU⁶ je prispevala k evropskemu povpraševanju po plinu, ki znaša 90 milijard kubičnih metrov. Industrijske kupce iz EU je povezala z mednarodnimi dobavitelji, pri čemer je priskrbelo 77 milijard kubičnih metrov plina.

Prva področja, na katerih je potrebno okrepljeno usklajevanje na ravni EU, vključujejo **napolnjenost skladišč plina** in uporabo prožnosti pri pravilih glede polnjenja, **spostitev zalog nafte**, **nujne nacionalne ukrepe** ter **zagotavljanje razpoložljivosti letalskega in dizelskega goriva**, vključno z **optimizacijo proizvodnih zmogljivosti rafinerij nafte**.

⁵ Eurostat, v primerjavi z ravnimi pred krizo.

⁶ Prek mehanizma [AggregateEU](#), vzpostavljenega med letoma 2023 in 2025.

Pomanjkanje letalskega goriva lahko negativno vpliva na zračni promet, npr. z odpovedjo letov, zlasti v času živahne poletne letalske sezone. Glede na to, da zračni promet poteka prek nacionalnih meja, je potrebno evropsko usklajevanje, da se ohrani učinkovito delovanje enotnega trga in zagotovi neprekinjena oskrba po vsej EU. Razmisliti bi bilo treba o alternativni oskrbi in vrstah uvoženega goriva⁷.

Višje cene dizelskega in ladijskega goriva zvišujejo stroške tovornega prometa, zaradi česar so cestni prevozniki, sektorja prevoza po morju na kratkih razdaljah in prevoza po celinskih plovnihih poteh ter ribištvo in kmetijstvo pod hudim pritiskom.

Čim bolj je treba povečati razpoložljivost in operativno zmogljivost evropskega sektorja rafiniranja nafte, da bi zadostili sedanjemu povpraševanju, zlasti po letalskih gorivih, saj se okoli 40 % našega letalskega goriva uvozi, približno polovica celotnega uvoza pa poteka skozi Hormuško ožino⁸. Zmogljivosti za rafiniranje so geografsko skoncentrirane v nekaterih regijah EU⁹, alternativna oskrba z rafiniranimi naftnimi proizvodi pa je omejena, zato so potrebni usklajeno spremljanje in morebitni skupni ukrepi, da se čim bolj poveča obstoječa proizvodnja evropskih rafinerij, vključno z usklajeno in pravočasno sprostitvijo varnostnih zalog.

Tudi usklajevanje ukrepov je ključno za krepitev vojaške infrastrukture za gorivo, zlasti za uvoz, predelavo, shranjevanje in distribucijo zalog letalskega goriva.

Nazadnje, zunanje delovanje EU, usmerjeno v zmanjšanje odvisnosti od fosilnih goriv na svetovni ravni¹⁰, lahko dodatno prispeva k zmanjšanju ranljivosti EU za šoke zaradi cen energije, spodbuja energetska varnost in odpornost EU ter podpira konkurenčnost Evrope na področju čistih tehnologij. Odpornost naših medsebojno povezanih trgov energije bosta podprla zlasti usklajevanje in sodelovanje s pogodbenicami Energetske skupnosti¹¹.

Glede na njihov vpliv na zunanje odnose EU se bodo ukrepi, predlagani v tem sporočilu, izvajali v sodelovanju z Evropsko službo za zunanje delovanje v okviru opravljanja njenih nalog.

Takojšnje ukrepanje Komisije za okrepitev usklajevanja na ravni EU:

- [Od aprila 2026] ***Komisija bo olajšala usklajevanje nacionalnih ukrepov v zvezi z napolnjenostjo skladišč plina (npr. s pozornim spremljanjem časovnega razporeda nakupov, ki jih opravijo akterji na trgu, in usklajevanjem tega razporeda z državami članicami, da bi preprečili nenadne poraste cen zaradi povečanega sočasnega nakupa) in morebitnimi sprostitvami zalog nafte, vključno z letalskim in dizelskim gorivom (Komisija bo pri tem zagotovila analize scenarijev ter usklajevala časovni raspored in količine po regijah in za EU). To bo storila koordinacijska skupina za plin oziroma koordinacijska skupina za nafto.***

⁷ Kot je letalsko gorivo Jet A.

⁸ Izračuni Komisije na podlagi podatkov ponudnikov Kpler in Eurostat.

⁹ Štiri glavna regionalna vozlišča: severozahodna Evropa, Skandinavija in Baltik, Sredozemlje ter srednja in vzhodna Evropa.

¹⁰ Med drugim z izvajanjem strategije Global Gateway ter pobude za vsesredozemsko sodelovanje na področju energije in čistih tehnologij.

¹¹ Energetska skupnost lahko na sestankih koordinacijske skupine za nafto in koordinacijske skupine za plin sodeluje tudi prek svojega sekretariata in po potrebi, ob upoštevanju posebnih točk za razpravo, prek pogodbenic Energetske skupnosti. Platforma EU za energijo in surovine ostaja na voljo podjetjem iz pogodbenic Energetske skupnosti.

- [Od aprila 2026] Države članice se spodbuja, naj izkoristijo prožnost pri polnjenju skladišč plina (do 10 %). Komisija je pripravljena oceniti nadaljnje zvišanje praga dovoljenega odstopanja (za dodatnih 5 %) v skladu s posodobljeno uredbo EU o skladiščenju plina.
- [Od aprila 2026] Komisija bo EU olajšala usklajeno ozaveščanje dobaviteljev nafte in plina ter partnerskih držav, ki imajo podoben profil uvoza energije, da bi izboljšala delovanje in preglednost svetovnih trgov energije, tudi s popolno mobilizacijo platforme EU za energijo in surovine¹², da bi sodelovala z industrijo. Komisija si bo prizadevala za krepitev mednarodnega sodelovanja, da bi povečala dobavo iz tretjih držav in prek mreže trgovinskih sporazumov EU.
- [Maj 2026] Komisija bo evidentirala obstoječe zmogljivosti rafiniranja v Evropi, ocenila potrebe in si prizadevala za ukrepe, s čimer bi zagotovila zadostno in polno uporabo domače zmogljivosti rafiniranja, da se med to krizo zagotovi odporna oskrba s celotnim spektrom naftnih proizvodov ter poveča domača proizvodnja trajnostnih pogonskih biogoriv v EU.
- [Od maja 2026] Komisija bo ustanovila opazovalnico za goriva, ki bo evidentirala oskrbo z zadevnimi gorivi, namenjenimi uporabi v prometu (proizvedenimi v EU, uvoženimi in izvoženimi), in razpoložljive zaloge v EU, vključno z zalogami goriva za vojaške dejavnosti in zmogljivostmi za rafiniranje, v kolikor ima Komisija te informacije na voljo. V okviru prve prednostne naloge bo Komisija z državami članicami, dobavitelji goriva in letalskim sektorjem (letališči in letalskimi prevozniki) usklajevala oskrbo z alternativnim letalskim gorivom in predlagala ukrepe za optimizacijo njegove distribucije med državami članicami, da se zagotovi razpoložljivost v vseh regijah in na vseh letališčih. Komisija bo ocenila potrebo po reviziji pravil EU o strateških zalogah, da se vključijo posebne zahteve glede letalskega goriva.
- [Od maja 2026] Komisija bo izdala smernice, v katerih bo pojasnila obstoječe prožnosti v zakonodajnem okviru EU za letalstvo, zlasti v zvezi s pravili o letaliških slotih, preprečevanju prevoza presežnega goriva, obveznostih javne službe in uporabi drugih uvoženih goriv, da bi obravnavala posledice morebitnega pomanjkanja goriva za zračni promet ter zagotovila nadaljnje pravilno delovanje enotnega trga in bistveno letalsko povezljivost. Če se bodo razmere poslabšale in obstoječa prožnost ne bo več zadostovala, bo Komisija predlagalačasne spremembe veljavnega zakonodajnega okvira EU, kadar bo to upravičeno.
- [2026] Komisija bo začela postopek revizije direktive o zalogah nafte, da bi odpravila pomanjkljivosti, ugotovljene v sedanji krizi, in med drugim preučila, ali so za različne naftne proizvode potrebne posebne zahteve glede zalog.

2.2 Zaščita odjemalcev in industrije pred šoki zaradi cen

Gospodinjstva in industrija od držav članic in EU pričakujejo ukrepe, ki jih bodo zaščitili pred nenadnim porastom cen. Z naraščanjem stroškov energije se razpoložljivi dohodek in s tem proračuni gospodinjstev zmanjšujejo. To je mogoče opaziti že pri nakupu goriva za avtomobile¹³. Ker se približno dve tretjini zemeljskega plina v EU porabita za stavbe in industrijo, bo nenadni porast cen plina povzročil tudi izzive za številne odjemalce, saj se bo ta porast cen odražal na njihovih računih za energijo, sčasoma pa tudi v drugih delih gospodarstva, npr. pri cenah hrane. Številna gospodinjstva imajo lahko trenutno še vedno

¹² https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-security/eu-energy-and-raw-materials-platform_sl.

¹³ Evropejci trenutno v povprečju plačujejo približno 1,8–2,2 EUR na liter za bencin in 2,0–2,4 EUR na liter za dizelsko gorivo, kar se razlikuje od povprečja iz leta 2025, tj. 1,5–1,6 EUR na liter za bencin in 1,6–1,8 EUR na liter za dizelsko gorivo. Vir: Evropska komisija, [Weekly Oil Bulletin](#) (Tedenski bilten o nafti).

koristi od pogojev, določenih v pogodbah o plinu in električni energiji, ki so jih sklenila pred začetkom konflikta na Bližnjem vzhodu. To bi se lahko spremenilo po izteku njihovih pogodb o dobavi. Tveganju so izpostavljeni zlasti vsi odjemalci v ranljivem položaju.

Zaradi stalnega in ponavljajočega se pritiska na uvoz fosilnih goriv ter nestanovitnosti cen energije je potrebna **takojšnja podpora, ki pa mora biti ciljno usmerjena, pravočasna in začasna** ter vezana na dolgoročne rešitve (glej primere v Prilogi II). Taka podpora bi morala ohraniti spodbude za zmanjšanje povpraševanja po energiji in biti skladna z zavezami držav članic v okviru fiskalnega okvira EU.

Zakonodajni okvir EU in politične pobude Komisije, vključno z energetskega svežnjem za državljane¹⁴, že zagotavljajo vrsto ukrepov, ki so na voljo državam članicam in ki bi te jih lahko preučile, da bi odjemalcem zagotovile takojšnjo pomoč. Med njimi so na primer ciljno usmerjeni sistemi dohodkovne podpore; energetske boni, na primer za zamenjavo plinskih kotlov; socialne tarife; znižanje trošarin za električno energijo za ranljiva gospodinjstva in energijsko intenzivne panoge; znižanja DDV za namestitvev toplotnih črpalk, sončno fotovoltaike in povezane manjše baterijske hranilnike; davčne spodbude, ki podpirajo prehod na električna vozila; spodbujanje in lajšanje sodelovanja odjemalcev v energetskih skupnostih in lastna proizvodnja energije ter spodbujanje odjemalcev, da primerjajo in zamenjajo svoje dobavitelje energije ali pogodbe. Poleg tega lahko države članice v skladu z obstoječim zakonodajnim okvirom EU že uvedejočasne ali popolne prepovedi odklopa od oskrbe z energijo, da bi podprle ranljive odjemalce. Tudi preprečevanje energetske in prometne revščine je prednostna naloga prihodnje strategije za boj proti revščini.

Ciljno usmerjene finančne spodbude, kot so namenski davčni dobropisi, pospešena amortizacija¹⁵ ali sheme socialnega zakupa, lahko prav tako podprejo naložbe in povečajo stopnjo uvajanja čistih tehnologij, hkrati pa prispevajo k povečanju evropskih proizvodnih zmogljivosti. To vključuje sektorje, kot so električna vozila, stanovanjske ali industrijske toplotne črpalke, sončni paneli ali baterijski sistemi za shranjevanje energije.

Varčevanje z energijo ter nadomestitev porabe nafte in plina z domačo čisto energijo sta se izkazala za učinkovita pri spopadanju z visokimi cenami energije in zmanjševanju odvisnosti Evrope od uvoženih fosilnih goriv¹⁶. Države članice lahko kratkoročno dosežejo znatne koristi v več sektorjih, in sicer z združevanjem ukrepov za elektrifikacijo, izboljšanje učinkovitosti in pospešeno uvajanje tehnologij čiste energije, vključno na primer z inovativnimi trajnostnimi rešitvami na biološki osnovi (glej primere v Prilogi II). Sistem EU za trgovanje z emisijami (v nadaljnjem besedilu: ETS) je prav tako ključno orodje za doseganje višje stopnje energetske varnosti in neodvisnosti, saj bi Evropa brez ETS zdaj porabila 100 milijard kubičnih metrov več plina, zaradi česar bi bili bolj ranljivi.

V gospodinjstvih in stavbah lahko podpora prenovam s hitrim učinkom, med drugim izboljšanje izolacije, menjava oken ali nadomeščanje neučinkovitih aparatov, **zagotovi**

¹⁴ [Energetski sveženj za državljane](#) (COM(2026) 115).

¹⁵ V skladu s [sklepi Sveta](#) z dne 10. oktobra 2025 o davčnih spodbudah v podporo čistim tehnologijam in industriji.

¹⁶ Najnovejši razpoložljivi podatki kažejo, da naložbe v energijsko učinkovitost, ki jih financira EU, že krepijo energetske odpornosti Unije. Letni prihranki energije, doseženi s sredstvi EU, so do konca leta 2023 znašali 81,9 Twh. Vir: [COM\(2026\) 118 final](#), str. 17. Za več informacij glej tudi projekt [ODYSEE](#).

takojšnje in dolgotrajne prihranke energije ter razbremenitev stroškov. Zamenjava plinskih in naftnih kotlov s toplotnimi črpalkami bi lahko prepolovila porabo končne energije v stavbah in sčasoma znižala račune za energijo¹⁷. Letno povečanje stopnje uporabe toplotnih črpalk, in sicer s približno 2,4 milijona enot danes na približno 4 milijone enot do leta 2030, ne bi pomagalo le odjemalcem, temveč bi podprlo tudi države članice pri zmanjševanju povprečne porabe primarne energije v stanovanjskem fondu za vsaj 16 % do leta 2030¹⁸. Komisija spodbuja države članice, naj uporabijo instrument Evropske investicijske banke za predhodno financiranje ETS2, da bi pospešile uvajanje ukrepov za razogljičenje v stanovanjskem sektorju in sektorju mobilnosti, kar bi koristilo zlasti gospodinjstvom z nizkimi in srednjimi dohodki ter MSP.

Ker se večina nafte porablja v prometnem sektorju, bi morali biti ukrepi držav članic usklajeni in usmerjeni v ohranjanje tovornih tokov in povezljivosti za potnike, hkrati pa bi morali spodbujati prehod na e-mobilnost in druge rešitve za čisto mobilnost pri vseh načinih prevoza, kar bi predstavljalo strukturno pot za zmanjšanje naše odvisnosti od nafte v prometu. To lahko vključuje spodbude za potrošnike za nakup električnih vozil (npr. prehod voznih parkov podjetij na rešitve za čisti promet¹⁹, kot so električna težka vozila ali električni potniški trajekti) ali zagotavljanje oskrbe z električno energijo z obale v pristaniščih. Za podjetja, zlasti mala, srednja in energijsko intenzivna podjetja, lahko ciljno usmerjeni podporni mehanizmi vključujejo sheme financiranja, bone ali modele zakupa, da bi spodbudili naložbe v energijsko učinkovitost in čiste tehnologije.

Države članice lahko razmislijo o uporabi svojih dodeljenih sredstev iz Socialnega sklada za podnebje, da bi financirale take ukrepe za ranljive skupine, tudi v prometnem in stavbnem sektorju.

Na področjih zračnega in vodnega prometa ter ribištva bi bilo treba pospešiti začetni prehod na trajnostna letalska goriva in trajnostna pomorska goriva²⁰ ter ga podpreti s hitrim izvajanjem spodbud za njihovo proizvodnjo in uporabo v EU²¹. V drugih sektorjih, kot so kmetijstvo, ribištvo in logistika mobilnosti, lahko večji dostop do trajnostnih biogoriv za obstoječa vozila z motorjem z notranjim zgorevanjem zagotovi, da neprekinjeno prispevajo k dobavni verigi, zlasti kar zadeva hrano.

Takojšnje ukrepanje Komisije v podporo državam članicam pri varstvu potrošnikov in industrije:

- **[Maj 2026]** Komisija bo na prihodnjem neformalnem srečanju ministrov in ministric EU za energijo na Cipru 13. maja 2026 predstavila **katalog ponovljivih ukrepov za prihranke energije in povečanje učinkovitosti sistema ter ukrepe za nadomestitev fosilnih goriv z domačo čisto energijo**, ki jih lahko države članice hitro uvedejo, da bi kratkoročno zmanjšale porabo nafte in plina. Katalog bo temeljil na oceni najučinkovitejših ukrepov, sprejetih od leta 2022, in vključeval primere konkretnih ukrepov, ki so bili v praksi uspešno izvedeni in imajo velik potencial za replikacijo po vsej EU, ter njihove učinke.

¹⁷ Izračuni Komisije.

¹⁸ V primerjavi z letom 2020. [Direktiva \(EU\) 2024/1275 o energetski učinkovitosti stavb](#).

¹⁹ Predlog Komisije za [uredbo o čistih vozilih podjetij](#) (COM(2025) 994 final).

²⁰ [Uredba ReFuelEU za letalstvo](#) in [uredba FuelEU za pomorstvo](#).

²¹ [Naložbeni načrt za trajnostni promet \(STIP\)](#).

- [Od aprila 2026] **Komisija bo vzpostavila digitalno odložišče** za zbiranje in izmenjavo nezaupnih informacij o nujnih nacionalnih ukrepih, pomoč pri usklajevanju med sosednjimi državami članicami ter **lajšanje izmenjave in spodbujanja dobrih praks**.
- [April 2026] Komisija bo sprejela **začasni okvir za državno pomoč**, v katerem bo opredelila določbe, na podlagi katerih bodo države članice oblikovale in izvajale ciljno usmerjenečasne nujne ukrepe za podporo nekaterim gospodarskim sektorjem, ki so najbolj izpostavljeni nenadnemu porastu cen.
- [Od aprila 2026] Komisija bo **državam članicam zagotavljala stalno pomoč** pri oblikovanju **ciljno usmerjenih, pravočasnih in začasnih ukrepov** (vključno s cenovnimi intervencijami, shemami dohodkovne podpore in davčnimi spodbudami), namenjenih zlasti podpori MSP, energijsko intenzivnim panogam in gospodinjstvom, hkrati pa bo ohranjala spodbude za varčevanje z energijo in podpirala zmanjšanje uporabe fosilnih goriv. Države članice bi morale oceniti ustrezne pričakovane učinke, vključno z njihovimi fiskalnimi stroški, in preprečiti razdrobljenost enotnega trga. Komisija bo zagotovila **vodilna načela in olajšala pripravo predlog** v zvezi s tem. Države članice lahko sprejmejo tudi ukrepe za obdavčitev nepričakovanih dobičkov, da bi zagotovile socialno pravičnost; Komisija bo odločitve držav članic spoštovala ter jim pomagala in zagotavljala dobre prakse v zvezi z nacionalnimi ukrepi ter ocenila njihov učinek na enotni trg. Komisija je pripravljena podpreti vse države članice, ki morajo kratkoročno uporabljati davčne stopnje za energijo, ki so pod sedanjimi najnižjimi ravnmi EU, hkrati pa preprečiti povečanje povpraševanja po fosilnih gorivih in slabšanje neravnovesij med ponudbo in povpraševanjem.
- [April 2026] Komisija bo še naprej **izboljševala opolnomočenje in varstvo potrošnikov** v državah članicah, in sicer **s smernicami** o zaščiti ranljivih odjemalcev pred odklopi, pospeševanju in poenostavitvi zamenjave dobaviteljev energije in pogodb, sodelovanju v energetskih skupnostih in lastni porabi, izboljšanju obvladovanja tveganj za dobavitelje ter varstvu potrošnikov med energetskim prehodom.
- [Od maja 2026] Komisija bo **spodbujala razvoj shem socialnega zakupa za čiste in učinkovite tehnologije ter pomagala pri njihovem razvoju**, tudi prek sveta za naložbe v energetski prehod in koalicije za financiranje energijske učinkovitosti, **ki naj bi jih države članice uporabljale** za podporo hitremu uvajanju npr. električnih vozil, stanovanjskih toplotnih črpalk in manjših baterijskih hranilnikov²². Komisija je pripravljena **pomagati državam članicam pri oblikovanju finančnih spodbud**, kot so namenski davčni dobropisi, za hitro uvajanje tehnologij čiste energije, kot so električna vozila, industrijske in gospodinjstvene toplotne črpalke, baterijski hranilniki za števce in industrijsko shranjevanje toplote, ob hkratnem zagotavljanju skladnosti z zavezami iz fiskalnih pravil.
- [April 2026] Komisija je sprožila krizni podporni mehanizem iz Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo²³, ki državam članicam omogoča, da gospodarskim subjektom v sektorju ribištva, akvakulture in predelave nadomestijo višje operativne stroške in izpad dohodka, kar izhaja neposredno iz razmer na Bližnjem vzhodu.

²² Dopolnjevanje drugih spodbud, kot so nepovratna sredstva, jamstva, posojila ali modeli energije kot storitve, ki se pogosteje uporabljajo za tehnologije, kot so manjši baterijski hranilniki in toplotne črpalke.

²³ Izvedbeni [sklep Komisije o opredelitvi razmer na Bližnjem vzhodu](#) od 28. februarja 2026 kot izjemnega dogodka, ki povzroči znatne motnje na trgih.

3 TAKOJŠNJE UKREPANJE ZA ZAGOTAVLJANJE TRAJNIH KORISTI

3.1 Pospeševanje prehoda na domačo čisto energijo in elektrifikacijo

Države članice bi s takojšnjim ukrepanjem v srednjeročnem obdobju dosegle dobre rezultate ter tako nadomestile znatne količine nafte in plina, med drugim s **pospešitvijo prehoda na čisto, domačo in bogato energijo**, vključno z elektrifikacijo, uvajanjem sončne toplotne energije in geotermalne energije ter druge energije iz obnovljivih virov, jedrske energije, biometana, trajnostnih biogoriv in vodika.

Zmogljivost za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, ki se uvaja na leto, bi se morala na primer povečati na 100 GW/leto²⁴, in sicer z novimi obsežnimi projekti na področju energije iz obnovljivih virov in pospešenim uvajanjem sončne energije²⁵, kar lahko zagotovi hitre rezultate²⁶. Za hitro doseganje rezultatov je zato ključno racionalizirati nacionalne ureditve za izdajo dovoljenj v skladu z zahtevami iz zakonodaje EU²⁷. Poleg prizadevanj za prenos lahko konkretne rezultate pri izvajanju prinesejo tudi okrepljena prizadevanja v začetni fazi. Do konca leta 2026 je treba trajanje postopkov za izdajo dovoljenj po vsej Evropi skrajšati na največ dve leti²⁸, vsaka država članica pa bi morala izkoristiti potencial območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije in vzpostaviti vsaj eno tako območje.

Drug ključni dejavnik je povečanje obstoječih sredstev za energijo iz obnovljivih virov. S hitro nadomestitvijo stare zmogljivosti z novo in nadgradnjo vetrnih elektrarn, vključno z odobalnimi vetrnimi polji, ob podpori namenskih racionaliziranih ureditev za izdajo dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo, ter posodobitvijo drugih obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, kot so hidroelektrarne, se lahko poveča razpoložljiva proizvodna zmogljivost in hitro zagotovi prepotrebna dodatna pomoč.

Jedrska energija je pomemben sestavni del strategij za razogljičenje, industrijsko konkurenčnost in zanesljivost oskrbe. Jedrska energija je del nacionalne mešanice energijskih virov skoraj polovice držav članic. Glede na posodobljene nacionalne energetske in podnebne

²⁴ V skladu z [dogovorom o čisti industriji](#) (COM(2025) 85 final). Ta stopnja uvajanja zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov se nanaša na zmogljivost enosmernega toka, ki ustreza približno 85 GW zmogljivosti izmeničnega toka, ki se uporablja kot standardna praksa pri statističnem poročanju.

²⁵ Proizvodnja sončne energije je eden od cenovno najdostopnejših virov proizvodnje električne energije in ima zelo velik potencial za uporabo, med drugim v stanovanjskih stavbah, tudi na balkonih, na cestah in obsežnih poslovnih stavbah.

²⁶ EU je od leta 2021 namestila približno 260 GW zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov (204 GW sončne fotovoltaične energije in 57 GW vetrne energije), kar je leta 2025 privedlo do prihrankov plina za proizvodnjo energije v višini 15 milijard kubičnih metrov (ali približno 5 % letnega uvoza EU).

²⁷ Vse države članice bi morale že prenesti in izvajati vse zahteve za izdajo dovoljenj za obnovljive vire energije in z njimi povezano infrastrukturo v skladu z energetske zakonodaje EU, zlasti direktivo o energiji iz obnovljivih virov (vključno z območji za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije, prevladujočim javnim interesom za projekte na področju obnovljivih virov energije in krajšimi roki za izdajo dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v okviru obstoječih projektov). Države članice so v času objave tega sporočila še vedno v postopku sprejemanja nacionalnih ukrepov za prenos, o katerih morajo obvestiti Komisijo.

²⁸ V skladu z direktivo o energiji iz obnovljivih virov, vključno s krajšimi roki za območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije; pri zelo zapletenih projektih, kot so nekateri projekti na morju, so lahko časovni zamiki daljši.

načrte²⁹ naj bi se nameščene jedrske zmogljivosti povečale. Jedrske elektrarne zagotavljajo čisto energijo, primerno za izboljšanje povezovanja sistemov in zagotavljanje prožnosti, ki omogoča nadaljnje uvajanje drugih čistih tehnologij. To koristi celotnemu energetskega sistemu EU. Novi mali modularni reaktorji³⁰ ali preprečevanje predčasne opustitve³¹ obstoječih jedrskih zmogljivosti lahko pomagajo zmanjšati potrebo po uporabi fosilnih goriv, tudi pri daljinskem ogrevanju in industrijskih procesih. Kot je bilo ocenjeno v strategiji o usmeritvenem jedrskem programu, obstaja tudi neizkoriščen potencial v zvezi z obstoječimi jedrskimi elektrarnami³².

Sedanja kriza je tudi poziv k pospešitvi elektrifikacije³³, da bi odpravili izpostavljenost šokom zaradi cen fosilnih goriv in odvisnosti od uvoza. Leta 2024 je 71 % proizvodnje električne energije v EU izviral iz čistih virov energije³⁴, kar je v sistem prineslo poceni energijo. Kljub temu električna energija predstavlja manj kot četrtino porabe končne energije³⁵. Da bi s prenosom koristi čiste energije in obnovljivih virov energije na odjemalce zagotovili cenovno dostopnost energije in konkurenčnost industrije ter izboljšali učinkovitost sistema, je treba večji del povpraševanja po energiji (promet, stavbe, industrija itd.) preusmeriti s fosilnih goriv na električno energijo.

²⁹ [Ocena končnih posodobljenih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov na ravni celotne EU](#) (COM(2025) 274 final).

³⁰ Sporočilo Komisije o [strategiji za razvoj in uvajanje malih modularnih reaktorjev](#) v Evropi (COM(2026) 117 final).

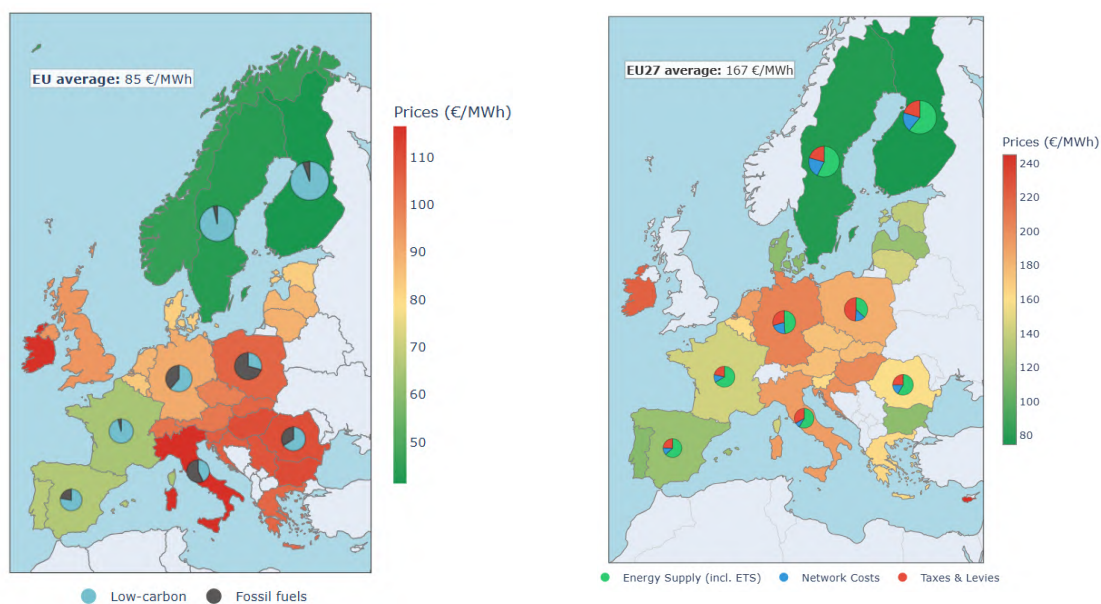
³¹ Sporočilo Komisije o [usmeritvenem jedrskem programu](#), predstavljeno v skladu s členom 40 Pogodbe Euratom – final (po mnenju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora) (COM(2026) 120 final).

³² Če bi države članice v skladu z nacionalnimi načrti podaljšale življenjsko dobo obstoječih reaktorjev na 70 ali celo 80 let in bi bili vsi projekti gradnje novih obratov pravočasno izvedeni, bi lahko nameščene zmogljivosti leta 2050 dosegle 144 GWe.

³³ Stopnja elektrifikacije je leta 2024 znašala 23,4 %. Z [dogovorom o čisti industriji](#) in [akcijskim načrtom za cenovno dostopno energijo](#) je bil uveden ključni kazalnik uspešnosti za delež električne energije v porabi končne energije, ki kot cilj določa 32 % do leta 2030.

³⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/energy-2026>.

³⁵ Eurostat.

Slika 1: Povezava med mešanici čistih virov energije in cenovno dostopnostjo električne energije (veleprodaja 2025 – levo; maloprodaja SI 2025 – desno) [Vir: GD za energetiko]

Elektrifikacija mora spodbuditi tudi domačo proizvodnjo čistih tehnologij v EU, npr. stanovanjskih in industrijskih toplotnih črpalk.ocene industrije kažejo, da se več kot dve tretjini toplotnih črpalk, nameščenih v Evropi, proizvedeta v Evropi³⁶. Z jasnostjo glede potencialnega povpraševanja bodo imeli proizvajalci večjo spodbudo za povečanje zmogljivosti v EU in naložbe v razvoj spretnosti.

Podvojitvev nameščene zmogljivosti komercialnih in stanovanjskih toplotnih črpalk bi zmanjšala porabo fosilnih goriv za 200 TWh³⁷. Tudi sistemi daljinskega ogrevanja in hlajenja so učinkovito gonilo za pospešitev elektrifikacije. Z velikimi toplotnimi črpalkami, električnimi kotli in shranjevanjem toplote lahko zagotovijo prožnost na strani povpraševanja, ki je v elektroenergetskem sistemu vse bolj potrebna, ter olajšajo izrabo odpadne toplote. Ambiciozna širitev omrežja za ogrevanje lahko zagotovi znatne prihranke zemeljskega plina³⁸.

Še eno področje, ki je bistveno za povečanje elektrifikacije gospodarstva, je promet. Za uvedbo električnih vozil je poleg spodbujanja rasti prodaje pomembna tudi zadostna polnilna infrastruktura. Polnilna infrastruktura za avtomobile in kombinirana vozila se je v zadnjih petih letih povečevala bistveno hitreje kot vozni park električnih avtomobilov, medtem ko se polnilna infrastruktura za tovornjake sooča s pomanjkanjem³⁹.

Povečanje deleža sončne toplotne energije ne le v stavbah, temveč tudi v sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja, in sicer z nadomestitvijo stare zmogljivosti v obstoječih solarnih

³⁶ Evropsko združenje za toplotne črpalke (EHPA) „[Heat pumps made in Europe](#)“ (Toplotne črpalke, proizvedene v Evropi).

³⁷ Ta prihranek bi znašal približno 8 % sedanje porabe energije za ogrevanje prostorov v stavbah.

³⁸ Mathiesen et al. (2023), „[Heat matters: The Missing Link in REPowerEU](#)“ (Pomen toplote: manjkajoča povezava v načrtu REPowerEU).

³⁹ Poleg tega je prehod na popolnoma brezemisijske avtobuse in tovornjake še vedno velik naložbeni izziv za številna mesta in prevoznike.

toplotnih napravah z novo in začetkom novih projektov, tudi za shranjevanje toplote, bi lahko prineslo znatne prihranke energije. To je zlasti pomembno za industrijo, zlasti za sektor hrane in pijače, kemijski sektor (zlasti za potrebe po procesni toploti do približno 400 °C) in kmetijstvo, na primer za rastlinjake.

Geotermalna energija lahko v omrežjih daljinskega ogrevanja in hlajenja nadomesti zemeljski plin ter v nekaterih primerih prispeva k proizvodnji električne energije⁴⁰. Zato je pomembno podpreti hitro uvedbo novih projektov na področju geotermalne energije in preučiti potencial za nadomestitev stare zmogljivosti v obstoječih obratih z novo. Industrijske toplotne črpalke lahko običajno zagotavljajo procesno toploto do približno 200 °C ali nadgradijo nizkotemperaturno toploto, kar omogoča večjo izrabo odvečne toplote v industriji ter sistemih daljinskega ogrevanja in hlajenja.

Tudi bioplin in biometan imata lahko bolj strateško vlogo pri nadomeščanju uvoženih fosilnih goriv, zlasti v sektorjih, v katerih je elektrifikacija težja. Proizvodnja biometana v obstoječih obratih bi se lahko povečala za približno 10–30 %. Projekti, povezani z biometanom, na kmetijah in v zadrugah lahko zmanjšajo odvisnost od fosilnih goriv, hkrati pa kmetom zagotovijo dodaten dohodek in ustvarijo lokalno vrednost, zlasti na podeželju, na primer s pretvorbo odpadkov, ostankov in gnoja v energijo in gnojila. Nazadnje, krožne rešitve za bioplin, biometan in reciklirana hranila lahko okrepijo odpornost, spodbujajo konkurenčnost in zmanjšajo izpostavljenost šokom zaradi cen na svetovni ravni.

Ker je uvajanje vodika še vedno počasno, bi morala EU podpreti pospešitev prehoda industrije na razogljičena goriva, hkrati pa zagotoviti enake konkurenčne pogoje za vse uporabnike električne energije in čim bolj zmanjšati stroške električne energije.

Takojšnje ukrepanje Komisije v podporo državam članicam:

- [2. četrtoletje 2026] *Komisija bo sprejela ukrepe v zvezi z **elektrifikacijo, ogrevanjem in hlajenjem ter geotermalno energijo**. Komisija bo med drugim določila cilj za **elektrifikacijo**, predlagala ukrepe za znižanje razmerja med ceno električne energije in fosilnih goriv ter ukrepe za pospešitev uvajanja rešitev za elektrifikacijo, na primer s tržnim instrumentom za toplotne črpalke, ter obravnavala ovire v industrijskem, prometnem⁴¹ in stavbnem sektorju ter medsektorske ovire za elektrifikacijo gospodarstva. To vključuje postopno odpravo subvencij za fosilna goriva, ki ogrožajo relativno konkurenčnost električne energije v primerjavi z drugimi nosilci energije.*
- [Od maja 2026] *V zvezi z **geotermalno energijo** bo Komisija podpirala države članice in deležnike pri zbiranju podrobnih geoloških podatkov in oblikovanju **podatkovne zbirke na ravni EU**. Komisija bo preučila tudi podporo vzpostavitvi **shem za zmanjševanje tveganj na področju geotermalne energije in zavarovalnih shem** skupaj z javnimi financerji, vključno z nacionalnimi spodbujevalnimi bankami, da bi zmanjšali naložbena tveganja in dodatno mobilizirali zasebni kapital. Komisija se je v okviru pobude Global*

⁴⁰ Ember ocenjuje, da bi lahko geotermalne tehnologije naslednje generacije v EU letno zagotovile do 301 TWh, kar ustreza približno 42 % sedanje proizvodnje premoga in plina. Ember „[Geothermal energy in Europe](#)“ (Geotermalna energija v Evropi), februar 2026.

⁴¹ Vključno s težkimi vozili.

*Gateway zavezala, da bo po potrebi med drugim spodbujala **mednarodno sodelovanje pri projektih na področju geotermalne energije.***

- *[Od maja 2026] Komisija bo v zvezi s sončno toplotno energijo skupaj s koalicijo za financiranje energijske učinkovitosti pomagala razviti programe javne podpore za **uvajanje obsežnih projektov na področju sončne toplotne energije.***
- *[Od leta 2026] Komisija bo v zvezi z **biometanom** še naprej podpirala pobude za spodbujanje proizvodnje plinastih molekul nefosilnega izvora, vključno s trajnostnim bioplinom in biometanom, v skladu z načrtom REPowerEU⁴², tudi s projekti, povezanimi z bioplinom in biometanom, na kmetijah in v zadrugah, pri čemer bo skrbno upoštevala razširitev obstoječih obratov, zmanjšanje ozkih grl pri izdaji dovoljenj in izboljšanje prevoza trajnostnih surovin po regijah.*
- *[2. četrletje 2026] Komisija bo po oceni in glede na to, da se trg vodika povečuje počasneje, kot je bilo pričakovano, predlagala **ciljno usmerjen pregled meril za proizvodnjo obnovljivega vodika, hkrati pa ohranila obstoječe naložbe.** To bo podprlo razogljičenje industrije in pospešilo razvoj e-trajnostnih letalskih goriv (**eSAF**) in e-trajnostnih pomorskih goriv (**eSMF**), ki temeljijo na vodiku. Komisija bo dodatno pojasnila metodologije, ki se uporabljajo za postopke, ki temeljijo na obnovljivem vodiku in biomasi kot surovini, da bi olajšala proizvodnjo e-trajnostnih letalskih goriv, hkrati pa ohranila enake konkurenčne pogoje in ambiciozna trajnostna merila, vključno z dodatnostjo, natančnim obračunavanjem emisij v življenjskem ciklu in preprečevanjem dvojnega štetja. Komisija bo do 30. junija 2026 začela javno posvetovanje o osnutku metodologije, v kateri bodo opredeljena merila za morebitno uvedbo alternativnih pristopov za priznavanje nizkoogljicne električne energije iz jedrskih elektrarn.*
- *[Do poletja 2026] Komisija bo **evidentirala evropske zmogljivosti za dopolnitev nafte in plina kot surovin** za kemikalije, keramiko, steklo, plastiko in gnojila s **krožnimi materiali in materiali na biološki osnovi** ter sodelovala z industrijo, da bi opredelila in odpravila ovire za njihovo kratkoročno uvedbo.*

3.2 Okrepitev našega energetskega sistema

Kot je pokazala ta kriza, posodobitev in temeljito preoblikovanje našega energetskega sistema nista več stvar ambicij, temveč sta nujno potrebna za zagotavljanje odpornosti. Da bi v celoti izkoristili prednosti, je nujno, da države članice hitro in v celoti izvajajo pravni red EU na področju energije, sozakonodajalca pa pospešita pogajanja o svežnju za evropska omrežja. To bo pospešilo izvajanje projektov, vključno s projekti skupnega interesa in projekti vzajemnega interesa, hkrati pa opredelilo prožen pristop k domačemu prihodku od prezasedenosti, ki izhaja iz notranjih trgovalnih območij, ob upoštevanju nacionalnih okoliščin. Omrežja so potrebna, da se omogoči pretok električne energije od kraja proizvodnje do kraja porabe po najnižji ceni. Da bi dosegli okvirni cilj EU glede vsaj 15-odstotne elektroenergetske medsebojne povezanosti do leta 2030 in s tem zagotovili resnično energetske unijo, je treba pospešiti uvajanje čezmejne elektroenergetske infrastrukture.

⁴² [Časovni načrt za ustavitev uvoza ruske energije](#) (COM(2025) 440 final).

Pobuda za energetske avtoceste je usmerjena v osem prednostnih koridorjev in obravnava najnujnejše potrebe po energetske infrastrukturi, ki zahtevajo nadaljnjo hitro podporo in zavezanost, da bi se lahko odpravila ozka grla, ki ovirajo napredek. To je treba pospešiti. V prihodnje se lahko po potrebi razmisli o dodatnih energetskih avtocestah. Ukrepi, s katerimi bi uporaba omrežij postala učinkovitejša in prožnejša, tudi z digitalizacijo, in ki bi izboljšali produktivnost omrežja, bodo prav tako znatno znižali stroške in pomagali podvojiti postopek elektrifikacije več sektorjev, vključno z ogrevanjem in hlajenjem.

Za številne ponudnike storitev so poleg pametnih števecv predpogoji tudi medsebojna povezljivost, pametna omrežja, dostop do omrežij in produktivnost omrežij, ki odjemalcem pomagajo zniževati račune za energijo ali se odzvati na cenovne signale s prilagajanjem povpraševanja. Široka uvedba pametnih števecv je bistvena za izkoriščanje prilagajanja odjema v velikem obsegu in omogočanje odjemalcem, da sodelujejo na trgih prožnosti, s čimer se zmanjšuje konična obremenitev in nestanovitnost cen. To podpirajo sredstva, kot so baterijski hranilniki, električna vozila in toplotne črpalke, ter procesi, kot so sistemi upravljanja in rešitve vozilo-omrežje ter avtomatizacija, ki temelji na umetni inteligenci. Da bi povečali prožnost sistema ter prispevali k znižanju regionalnih in domačih cen energije, bi morala vsaka država članica do leta 2031 uvesti pametne števecv, ki bi zajemali vsaj 50 % njenih končnih odjemalcev. To je tesno povezano s cenovnimi strukturami, ki spodbujajo uvajanje storitev prožnosti in shranjevanja za boljše vključevanje energije iz obnovljivih virov in izkoriščanje njenih prednosti.

Za vzpostavitev odporne energetskega sistema, ki se napaja iz domačih virov čiste energije, sta ključnega pomena razpoložljivost zmogljivosti za shranjevanje električne energije in toplote ter prožnost, vključno z baterijskimi hranilniki in črpalnimi akumulacijami. EU ima trenutno zmogljivost za shranjevanje v višini 55 GW in jo mora znatno povečati, da bo do leta 2030 dosegla 200 GW, pri tem pa imajo pomembno vlogo baterijski hranilniki. Politična podpora tem projektom je zato bistvenega pomena že v fazi načrtovanja.

Takojšnje ukrepanje:

- **[Do julija 2026]** *Komisija poziva sozakonodajalca, naj do poletja zaključita pogajanja o svežnju za omrežja, pri čemer ju bo podpirala. To je nujno za pospeševanje uvajanja prepotrebnih projektov na področju energije iz obnovljivih virov in shranjevanja, vključno z večjimi baterijskimi hranilniki, ter za nadgradnjo omrežne infrastrukture, s čimer bi prispevali k nižjim cenam energije in manjši odvisnosti od uvoza.*
- **[2.–3. četrletje 2026]** *Komisija bo še naprej sodelovala z državami članicami, da bi pospešila izvajanje pobude za energetske avtoceste. Komisija bo na podlagi že doseženega napredka na energetske otoku Bornholm okrepila politično sodelovanje, namenila sredstva in mobilizirala vsa razpoložljiva orodja, da bi okrepila naložbene okvire in odpravila ovire, med drugim z obravnavanjem preostalih ozkih grl, ki vplivajo na hitro uvajanje takih projektov.*
- **[Od maja 2026]:** *Komisija bo podprla države članice in deležnike (na primer v projektni skupini za energetske unije in regionalnih skupinah na visoki ravni) pri opredelitvi elektrarn, vključno z vetrnimi elektrarnami, ki se bližajo koncu življenjskega cikla, in obratov, pri katerih bi nadomestili staro zmogljivost z novo, da bi v prihodnjih mesecih*

pomagali pospešiti povečanje oskrbe z električno energijo. Ocenili bodo tudi, kako dodatno povečati uvajanje energije iz obnovljivih virov.

- [Maj 2026] Komisija bo državam članicam z zagotavljanjem podpore v okviru Instrumenta za tehnično podporo prek **akademije za ureditev na področju energije** pomagala pri **izvajanju ključnih reform v sektorju električne energije**.
- [Maj 2026] Komisija bo sprejela zakonodajni predlog o omrežninah in obdavčitvi. Cilj bo olajšati prehod na bolj elektrificiran, učinkovitejši in odpornejši energetske sistem, ki lahko zniža račune za elektriko za vse odjemalce. Predlog bo zagotovil spodbude za optimalno in stroškovno učinkovito uporabo omrežne infrastrukture, spodbujal sistemsko prijazno porabo, pojasnil okvir, ki bo nacionalnim regulativnim organom omogočil ciljno usmerjeno znižanje omrežnin, tudi za energijsko intenzivne panoge, in državam članicam omogočil, da odpravijo omejitve za znižanje davkov na energijo za določene uporabnike, kot so energijsko intenzivne panoge in ranljiva gospodinjstva, hkrati pa zagotovil, da bo električna energija obdavčena manj kot plin.
- [2026–2027] Komisija bo zagotovila **strogo spremljanje izvajanja ustreznih zakonodaj EU** z uporabo vseh razpoložljivih orodij, vključno s **kršitvami**, na primer v zvezi z izdajo dovoljenj, shranjevanjem, prožnostjo in povečanjem prenosne zmogljivosti med trgovalnimi območji, da bi pospešila uvajanje čiste energije. Da bi povečala napredek, bo **pospešila ocenjevanje ključnih določb**, zagotovila **pragmatične smernice o izvajanju**, tudi s **priporočili** Komisije, in podprla države članice pri zagotavljanju harmonizacije in dosledne uporabe po vsej EU.

3.3 Spodbujanje naložb

Odziv EU na sedanjo energetske krizo je odvisen od spodbujanja naložb. **Mobilizirati moramo javna sredstva na ravni EU in nacionalni ravni, da bi spodbudili in povečali zasebne naložbe.** Z današnjim predvidevanjem in pospeševanjem naložb v energetske prehod in krožne rešitve se bo za vselej prekinil krog odvisnosti od fosilnih goriv.

Na ravni EU se za energetske prehod namenajo znatna sredstva, tudi v okviru zaključne faze mehanizma za okrevanje in odpornost (219 milijard EUR). Načrti za okrevanje in odpornost že vključujejo številne reforme in naložbe, ki državam članicam pomagajo pri nadgradnji njihovih energetskih sistemov. Ti morajo biti dokončani do 31. avgusta 2026 v skladu z roki, določenimi v njihovi pravni strukturi⁴³. V okviru Instrumenta za povezovanje Evrope za infrastrukturo za alternativna goriva sta bili od leta 2021 dodeljeni več kot 2 milijardi EUR za projekte, s katerimi se vzpostavlja ustrezna polnilna infrastruktura in oskrbovalna infrastruktura za alternativna goriva za vse načine prevoza. Instrument za povezovanje Evrope na področju energetike bo v obdobju 2021–2027 podprl čezmejne projekte energetske

⁴³ Mehanizem za okrevanje in odpornost je bil kot instrument, zasnovan za odpravljanje negativnih posledic krize zaradi COVID-19 v Uniji, podprt z izrednimi in začasnimi dodatnimi sredstvi, vzpostavljen z zelo strogimi roki, od katerih ni mogoče odstopati, kot so določeni v uredbi o instrumentu Evropske unije za okrevanje, uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter sklepu o virih lastnih sredstev.

infrastrukture in čezmejne projekte na področju energije iz obnovljivih virov s 5,84 milijarde EUR.

Tudi kohezijska politika zagotavlja znatno podporo energetskega prehodu. V nedavnem vmesnem pregledu skladov kohezijske politike je bilo prerazporejenih približno 1,2 milijarde EUR za prednostne naloge na področju energije, kar lahko prispeva k odzivu na sedanjo krizo.

Z dosledno podporo EU raziskavam in inovacijam na področju tehnologij čiste energije so bila mobilizirana javna in zasebna sredstva za prehod, tudi za povečanje obsega inovativnih tehnologij, s čimer se ustvarjajo rešitve, ki so zdaj preskušene, zanesljive in se že uporabljajo na trgu. Za tiste, ki so v procesu večanja obsega, so potrebni nadaljnji usklajeni ukrepi in podpora na ravni EU in držav članic, da se prepreči razdrobljenost javnega financiranja in pospeši uvajanje.

Vendar zgolj z javnimi sredstvi ni mogoče pokriti znatnih naložbenih potreb (660 milijard EUR na leto do leta 2030) za energetskega prehod. Komisija je marca 2026 sprejela naložbeno strategijo za čisto energijo, da bi mobilizirala zasebne naložbe⁴⁴, tudi s strani institucionalnih vlagateljev, kot so zavarovalnice in pokojninski skladi, ki upravljajo več kot 12 bilijonov EUR sredstev v EU, z možnostjo usmerjanja nadaljnjih naložb v kritične projekte na področju energetskega prehoda.

Okvir za državno pomoč bo državam članicam omogočil tudi, da podprejo strateške naložbe v energetske infrastrukturo in čiste tehnologije, hkrati pa ohranijo enake konkurenčne pogoje na notranjem trgu⁴⁵.

Takojsnje ukrepanje:

- [2.–3. četrletje 2026] *Komisija bo organizirala vrh o naložbah v čisto energijo, na katerem bo sodelovala industrija finančnih storitev, vključno z velikimi institucionalnimi vlagatelji, vodilnimi v industriji, razvijalci projektov in javnimi financerji, da bi pospešila zasebno financiranje. Na vrhu bodo obravnavane **takojsnje rešitve z velikim učinkom**, kot so shranjevanje, vključno z baterijskimi hranilniki, polnilna infrastruktura za električna vozila, elektrifikacija ter trajnostna letalska in pomorska goriva.*

⁴⁴ Banke in zavarovalnice se spodbuja k povečanju naložb v skladu z zakonodajnimi programskimi okviri, ki olajšujejo naložbe v lastniški kapital na področjih, ki so ključna za dolgoročno konkurenčnost in gospodarsko varnost Evrope, vključno z energetskega sektorjem.

⁴⁵ V okviru za ukrepe državne pomoči v podporo dogovoru o čisti industriji je bilo do 14. aprila 2026 sprejetih 18 sklepov o podpori čistim tehnologijam in proračunu, s katerimi je bilo odobrenih 19 ukrepov državne pomoči s skupnim proračunom v višini 32,76 milijarde EUR. Od tega so bili v oddelku 4.1 o energiji iz obnovljivih virov odobreni štiri ukrepi s skupnim proračunom v višini 20,22 milijarde EUR. V oddelku 5 o razogljičenju industrije je bil odobren en ukrep (s proračunom v višini 608,5 milijona EUR). V oddelku 6.1 o proizvodni zmogljivosti na področju čistih tehnologij je bilo odobrenih 14 ukrepov (s proračunom v višini približno 11,93 milijarde EUR). Poleg tega je Komisija v istem obdobju odobrila sedem ukrepov pomoči za razogljičenje industrije v skladu s smernicami o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo s skupnim proračunom v višini 6,8 milijarde EUR.

- [Od aprila 2026] Komisija bo usklajevala vajo EU (poglavje o naložbah v okviru AccelerateEU), da bi **opolnomočila države članice in jim pomagala**, tudi prek strokovnih skupin držav članic, da čim bolj izkoristijo razpoložljiva sredstva EU (npr. iz skladov kohezijske politike) in jih prerazporedijo, kadar je to izvedljivo in v skladu s **preferencami držav članic in regij, za naložbe, povezane z energijo**, ki lahko zagotovijo hiter učinek in ublažijo učinke naraščajočih cen energije, na primer z:
 - (A) razširitvijo obstoječih ukrepov za zmanjšanje porabe energije, uvajanje čiste energije (npr. toplotne črpalke, sončna fotovoltaika, izolacija, vetrna energija ali baterijski hranilniki), krožne rešitve in naložbe v močnejšo in varnejšo kritično energetsko infrastrukturo ter spodbujanjem postavitve polnilne infrastrukture in proizvodnje trajnostnih letalskih in pomorskih goriv;
 - (B) uvedbo dodatkov k obstoječim ukrepom ali razširitvijo njihovega področja uporabe, npr. ukrepi za preprečevanje energijske revščine, kot dodatek k obstoječim ukrepom za energijsko učinkovitost; razširitvijo področja uporabe fotovoltaične sončne energije na agrofotovoltaiko; razširitvijo področja uporabe pospešene in poenostavljene izdaje dovoljenj;
 - (C) pospešitvijo izvajanja ustreznih ukrepov iz načrtov za okrevanje in odpornost z dobro uporabo kazalnikov iz sporočila Komisije NextGenerationEU – pot do leta 2026, vključno z možnostjo kapitalske injekcije v nacionalne spodbujevalne banke in institucije.
- [Od aprila 2026]: **Komisija bo ocenila, ali so potrebni nadaljnji ukrepi za poenostavitev pravil, ki bi pospešila uporabo sredstev EU za naložbe v energetski prehod.**
- [Do julija 2026] Komisija bo sprejela **zakonodajni predlog za posodobitev in modernizacijo sistema EU za trgovanje z emisijami**. Komisija se bo z državami članicami kmalu posvetovala o posodobitvi referenčnih vrednosti ETS. To dopolnjuje že predlagane spremembe rezerve za stabilnost trga, da bi se povečala njena zmogljivost. Komisija bo v okviru pregleda povečala tudi finančno podporo, ki je na voljo industriji za njen prehod na čisto energijo prek banke za razogljichenje industrije, pri čemer bo mobilizirala 100 milijard evrov sredstev. Da bi zagotovili zgodnjo uvedbo, bo to vključevalo spodbujanje naložb, financiranih s 400 milijoni pravic iz EU ETS, kar bo omogočilo hitro ukrepanje in solidarnost; cilj je povečati varnost naložb, da bi energijsko intenzivne panoge EU več vlagale v razogljichenje. Da bi zagotovili solidarnost, bodo imele države članice z nižjimi dohodki pri tem dostop do podpore ETS za spodbujanje naložb. Poleg tega bo Komisija razmislila o podaljšanju podpore ETS za trajnostna letalska goriva v smislu obsega in trajanja za letalstvo ter preučila podoben mehanizem za trajnostna pomorska goriva, proizvedena v EU.
- [Od aprila 2026]: **Komisija bo pomagala državam članicam, ki želijo preučiti uporabo prihodkov iz EU ETS za ciljno usmerjene ukrepe, ki mobilizirajo in pospešujejo naložbe v elektrifikacijo**, na primer na področju prometa ali ogrevanja, **razogljichenje industrije, krožno uporabo nižje v verigi in naložbe, ki prispevajo k znižanju cen električne energije**, tudi s povečanjem zmogljivosti za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, če naložbe prispevajo k elektrifikaciji gospodinjstev in razogljichenju

industrije⁴⁶. Komisija še naprej spodbuja države članice, naj preučijo take dodelitve prihodkov iz ETS.

- [Od aprila 2026]: **Komisija bo sodelovala z evropsko koalicijo za financiranje energije, da bi razvila standardizirane finančne produkte za čisto ogrevanje in prenovo ter oblikovala in spodbujala nove poslovne modele energetske storitev, ki zagotavljajo neposredno podporo MSP pri uvajanju rešitev za energijsko učinkovitost in elektrifikacijo.**
- [Od aprila 2026]: **Komisija bo še naprej podpirala države članice v koaliciji prvih za e-trajnostna letalska goriva pri organizaciji napovedane dvostranske dražbe, povezane z e-trajnostnimi letalskimi gorivi, v vrednosti 2 milijard EUR in spodbujala nadaljnje sodelovanje držav članic.**

⁴⁶ Podpora industrijskim naložbam se lahko oblikuje v skladu z oddelkom 4.5 okvira za državno pomoč v okviru dogovora o čisti industriji (CISAF), vendar le, če se 100 % prihodkov iz sistema EU ETS uporabi za naložbe v razogljičenje, kot se zahteva s členom 10(3) Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti.